

Skolbiblioteksplan

Eslövs kommun 2022-2023

Skolbiblioteksplanens syfte är att fungera som ett verktyg för kommunens och den enskilda skolans utveckling av en målinriktad, kvalitativ och likvärdig skolbiblioteksverksamhet.

Målet med skolbiblioteksverksamheten är att den ska bidra till alla elevers språk- och läsutveckling och medie- och informationskunnighet (MIK) och därmed högre måluppfyllelse genom att skolbiblioteksverksamheten blir en integrerad del av skolans pedagogiska verksamhet.

Flera styrdokument ligger till grund för denna skolbiblioteksplan. Av särskild vikt är:

- Skollagen
- Skolornas läroplaner
- Eslöv kommuns biblioteksplan
- Samverkansavtal mellan Kultur och fritid och Barn och utbildning gällande biblioteksverksamheten i Eslövs kommun
- BoU:s styrdokument 2019-2022
- Bibliotekslagen
- SOU 2021:3 Skolbibliotek för bildning och utbildning

1. Skolbibliotekens inriktning

Litteratur är en källa till glädje, samtal och reflektion. Att kunna läsa, skriva, göra sin röst hörd och ha tillgång till information är demokratiska rättigheter. Barn och unga behöver kunna omvandla information till kunskap för att bli delaktiga i ett demokratiskt samhälle.

Skolbiblioteksverksamheten består av två delar: rummet och professionen.

En väl fungerande skolbiblioteksverksamhet är en integrerad del av den pedagogiska verksamheten och fungerar både som en resurs och en drivkraft i skolans arbete med läsutveckling och MIK-frågor.

Skolbiblioteksverksamheten som rum är en aktiv funktion som möjliggörs av skolbibliotekarien; en lugn och trygg plats för studier, samtal och möten mellan elever där alla är inkluderade och delaktiga.

En väl fungerande skolbiblioteksverksamhet är en plattform för elevernas utveckling till demokratiska medborgare och bidrar till uppfyllelsen av skolans demokratiska och kompensatoriska uppdrag. Skolbiblioteket fungerar även som en bro till kultur, litteratur och bildning i vidare bemärkelse.

2. Organisation

Eslövs kommun har som inriktningsmål att erbjuda attraktiva skolor med stärkta studieresultat. Under de närmaste 15 åren förväntas antalet barn under 18 år i kommunen att bli 1600 fler. Invånarantalet har ökat successivt under hela 2000-talet på grund av inflyttning från andra kommuner och från andra länder. Även andelen andraspråkslever har ökat. Skolbiblioteket kan erbjuda flera olika språkliga resurser och därmed bidra till goda förutsättningar för elevernas lärande.

Skolornas storlek och elevunderlag har betydelse för hur skolbiblioteksverksamheten och resurserna organiseras. Hur detta görs kan se olika ut. I de fall där skolan delar lokaler med kommunens folkbibliotek kan organiseringen av verksamheten ske i samverkan.

2.1 Kommunövergripande resurser

Som ett komplement till skolornas egna mediebestånd finns en skolpool och en mångspråkspool i kommunen. Skolpoolen är en resurs för att tillgodose skolornas behov av skönlitteratur i klass- och gruppuppsättning. Mångspråkspoolen är på samma sätt en resurs för att säkerställa elevers tillgång till litteratur på andra språk än svenska, både vad det gäller kommunens modersmålsundervisning och elevens egna lustläsning.

Under 2021/2022 har förskolornas lokala möjligheter att rustas med förskolebibliotek inventerats och centrala medel har därefter avsatts för att utrusta varje förskola med relevant inredning, litteratur utifrån åldersgrupp och förskolornas representerade modersmål.

Skolbiblioteken i Eslövs kommun ska ha:

- en *lokal* avsedd för skolbiblioteksverksamhet
- ett *bestånd* som överensstämmer med elevernas behov av allsidighet och kvalitet
- *teknik* som stödjer skolbiblioteksarbetet
- *bemannning*, som möjliggör syftet med skolbiblioteksverksamheten

3. Ansvar

Rektor har ansvar för att en skolbiblioteksverksamhet finns på skolan och att den används som en pedagogisk resurs för elever och lärare i det dagliga arbetet. I läroplanernas andra kapitel framgår att rektor ansvarar för att "*skolbibliotekets verksamhet används som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens*". Grunden i en hållbar skolbiblioteksverksamhet att verksamhetens mål är tydliga för alla samt att det finns en strävan att hela tiden nå längre - något som möjliggörs genom skolans systematiska kvalitetsarbete.

Skolbibliotekarien bedriver i samspel med lärare och skolledare MIK-undervisning, driver och deltar i läsförbättringsprojekt, arbetar med digital och traditionell läsförståelse och organiserar kulturella aktiviteter. Skolbibliotekarien ansvarar även för beståndsutveckling, organisation och exponering av bibliotekets samling i biblioteksrummet.

Funktionen Samordnande skolbibliotekarie ansvarar för nätverksträffar med skolbibliotekarierna i kommunen samt att:

- Stödja arbetet med skolbiblioteksutveckling på både ledningsnivå (förvaltning/rektor) och skolbibliotekariernivå
- Omvärldsbevaka skolbiblioteksfrågor och sprida kunskapen i organisationen
- Vara en länk mellan förvaltningsledning och skolbibliotekarierna i övergripande skolbiblioteksfrågor
- Samarbeta med folkbiblioteket inom frågor som rör det kommungemensamma bibliotekssystemet
- Planera och genomföra kompetensutveckling för skolbibliotekarierna.
- Ingå i regionala och nationella nätverk för skolbibliotekssamordnare

4. Skolbiblioteksverksamhetens innehåll

4.1 Strukturer

Skolbiblioteket är en integrerad del av skolans arbete och en tydlig del av skolans pedagogiska vardag lika väl som dess vision. Personalen på skolbiblioteken samverkar med skolledning och övrig pedagogisk personal kring elevernas lärande och måluppfyllelse. Övrig samverkan sker bland annat med språkutvecklingscentrum i syfte att möta flerspråkiga elevers behov och främja deras lärande- och språkutveckling genom en mångspråkig medieförsörjning. Skolbiblioteksverksamheten ingår i en central samverkan mellan BoU och KoF som delvis regleras i ett partnerskapsavtal.

4.2 Tidsplan

- Läsår 22/23– skapa förutsättningar för lagenlig och jämlik nivå i kommunen
 - bemanning
 - mediebestånd (inkl. skolpool och mångspråkspool)
 - Tillse att en skolbibliotekssamordnartjänst finns och har tydligt uppdrag. Samordnaren har ansvar för utvecklingsarbetet och fungerar som länk mellan BoU och KoF.
 - Etablera samverkan mellan lärare och skolbibliotekarie på varje skola
 - Systematiskt kvalitetsarbete (RAN i Eslöv)
- Denna biblioteksplan revideras efter 2 år.

4.3 Målsättning

Varje skola ska upprätta en handlingsplan för hur målen för skolbiblioteksplanen ska uppnås. Framtagandet och/eller åtaganden i en handlingsplan sker i lokal samverkan mellan skolledare, skolbibliotekarie, lärare och annan personal. Ett årshjul kan formuleras med stöd av Skolbiblioteksplanen.

5. Referenser:

Eslövs kommun (2018), *Befolkningen i siffror*. Ej offentligt publicerat material, kontakta kommunledningskontoret för mer information.

Rädda barnen (2018), *Barnfattigdom i Sverige, rapport*. Hemsida:
https://resourcecentre.savethechildren.net/pdf/rb_rapport_2018_final.pdf [2021-10-25]

Skolverket (2019), *Grundskolan - Slutbetyg årskurs 9, uppdelat per föräldrarnas högsta utbildningsnivå, läsår 2018/19*. Hemsida:
<https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/sok-statistik-om-forskola-skola-och-vuxen-utbildning?sok=SokA> [2021-10-25]

Schedvin, Maria (2020). *Hållbar skolbiblioteksutveckling*. Gleerups Utbildning AB: Malmö

Bilagor

Det innehåll som placerats under rubriken Bilagor ska fungera som stöd för verksamheterna i arbetet med att utveckla skolbiblioteken både lokalt och övergripande.

Ansvarsfördelning

Område	Ansvar
Lokal	Skolor med egna bibliotek - Rektor Integrerat skol- och folkbibliotek - KoF och Rektor
Bestånd	Beståndsutveckling – Skolbibliotekarie/skolbiblioteksansvarig
Teknik - mjukvara	Rektor, KoF
Teknik - hårdvara	Rektor
Personalansvar	Skolor med egen biblioteksverksamhet - Rektor Integrerat skol- och folkbibliotek - KoF och Rektor
Systematiskt kvalitetsarbete	Rektor
Skolpool	BoU (i nuläget placerad på Norrevångsskolan)
Mångspråkspool	BoU (i nuläget placerad på Ekenässkolan)
Kompetensutveckling	Skolspecifikt – rektor Skolbiblioteksspecifikt – skolbibliotekssamordnare, rektor
Skolbiblioteksutveckling	BoU, skolbibliotekssamordnare
Verksamhetsplan/årshjul	Rektor och skolbibliotekarie
Budget	Rektor, AC BoU

Planerings- och diskussionsunderlag: Rummet och verksamheten

Lokalen som skolbiblioteket huserar i bör vara en målgruppsanpassad inbjudande lärmiljö

Ett välfungerande skolbibliotek kräver kompetent personal, i första hand fackutbildade skolbibliotekarier. Antalet bibliotekarier är anpassat efter elevantalet på skolan.

Skolbiblioteket som fysiskt rum tillgängliggörs under stor del av skoldagen – detta kan ske genom generösa öppettider, självbetjäning och/eller e-tjänster samt verksamhet via digitala plattformar. Elevernas ålder och mognad avgör behovet av vuxen tillsyn.

Skolbibliotekariens tjänst bör innehålla utrymme för kontinuerlig kompetensutveckling både tillsammans med skolans övriga personal och inom den egna professionen. För att bedriva ett relevant arbete som skolbibliotekarie behöver utrymme ges inom arbetstiden för inläsning av litteratur av olika slag anpassad för målgruppen. Sådan lästid kan ske löpande under terminen lika väl som mer samlat under tider då elever ej finns på skolan. Volymen och förläggningen av inläsningstid bör diskuteras mellan rektor och bibliotekarie. Förslag: 4h lästid per vecka/heltidstjänst

Skolbibliotekets budget bör vara definierad och anpassad efter antalet elever. Skolbiblioteket bör innehålla ett varierat och målgruppsanpassat litteraturbestånd anpassat till olika typer av läsbehov. Skolbibliotekspersonal och skolpersonal nyttjar kommunens skolpool och mångspråkspool som ett komplement till det egna mediebeståndet. Dessutom finns det gemensamt upphandlade databaser, anpassade efter respektive skolas behov.

En elev i Eslövs kommun ska under förskola ha erfårit:

- läsfrämjande verksamhet
- tillgång till förskolebibliotek
- en stimulerande miljö där barnen får förutsättningar att utveckla sitt språk genom att lyssna till högläsning och samtala om litteratur och andra texter
- undervisning i medie- och informationskunnighet
- undervisning med syfte att skapa förutsättningar att utveckla intresse för berättelser, bilder och texter i olika medier, såväl digitala som analoga
- undervisning i syfte att träna sin förmåga att använda sig av, tolka, ifrågasätta och samtala om berättelser, bilder och texter i olika medier

En elev i Eslövs kommun ska under lågstadiet ha erfårit:

- medier utifrån intresse och läsnivå.
- att kunna låna en bok själv på biblioteket – eget bibliotekskort.
- kännedom om vad termerna betyder och avgöra skillnaden på skönlitteratur/facklitteratur, åsikt/nyhet/reklam/fakta/rykten.
- introduktion till hur internet fungerar.
- kunskap om hur ska man agera vid näthat.
- kunskap om att det finns genrer och vilka de föredrar.
- bokprat/bokattacker.
- Legimus vid behov.
- möjlighet att påverka skolbiblioteksverksamheten.

- högläsning/klassläsning via skolpoolen.

En elev i Eslövs kommun ska under mellanstadiet haft tillgång till:

- medier utifrån intresse och läsnivå.
- att kunna låna en bok på biblioteket, söka i bibliotekskatalogen.
- kunskap om underkategorier inom skönlitteratur.
- kunskap om hur man kan kolla och reflektera kring källor i facklitteratur.
- kunskap om sociala medier och säkerhet på internet (näthat ingår, bilddelning, delning av rykten m.m.).
- bokprat/bokattacker.
- Legimus vid behov.
- olika sätt att läsa.
- högläsning/klassläsning via skolpoolen.
- möjlighet att påverka skolbiblioteksverksamheten.
- temaprojekt kring diskrimineringsgrunderna kopplat både till fack- och skönlitteratur

En elev i Eslövs kommun ska under högstadiet haft tillgång till:

- medier utifrån intresse och läsnivå.
- kunskap om sökstrategier.
- kunskap om referenshantering.
- kunskap om källkritik/tillit utifrån kunskapsområde (SO/NO/SV).
- kunskap om sociala medier och säkerhet på internet – fördjupning.
- möjlighet att utveckla djupare förståelse för olika genrer.
- bokprat, bokattacker och boktips (även digitalt).
- möjlighet att påverka skolbiblioteksverksamheten.
- Legimus vid behov.

En elev i Eslövs kommun ska under gymnasiet, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen haft tillgång till:

- kunskap om medier i ett digitalt samhälle.
- introduktion databaser.
- kunskap om upphovsrätt.
- kunskap om sökstrategier.
- kunskap om källkritik/tillit och sökkritik utifrån kunskapsområde.
- kunskap om sociala medier och säkerhet på internet – fördjupning.
- handledning – gymnasiearbete.
- att utveckla djupare förståelse för olika genrer.
- bokprat, bokattacker och boktips (även digitalt).
- Legimus vid behov.
- möjlighet att påverka skolbiblioteksverksamheten.

